

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/261
Toplantı Tarihi/Sayısı : 9.11.2022/25
Karar Numarası : 2022/820
Başvuran : O. Ö.
Başvuran Vekili : --
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : --
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile meslekten ihraç edilen başvuranın göreve iade edildikten sonra görev yaptığı kurumda hakkında uygulanan idari eylem ve işlemler nedeniyle felsefi ve siyasi görüşü temelinde ayrımcı muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, dilekçesinde özetle;

a. Emniyet Genel Müdürlüğünde polis başmüfettişi olarak görev yapmakta iken 670 sayılı KHK ile görevden ihraç edildiğini, OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu kararı ile görevine iade edildiğini, 2020 yılı Ocak ayı içerisinde İçişleri Bakanlığında araştırmacı unvanı ile görevlendirildiğini, ... Ağır Ceza Mahkemesince yürütülen kovuşturmadan beraat kararı aldığını, Haziran 2020-Şubat 2022 tarihleri arasında X Valiliğinde geçici görev yaptığını,

b. X Valiliğinde görev yaptığı süre içerisinde hakkında uygulanan hiçbir tasarrufun zamanında, tam ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilmediğini,

c. OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu tarafından itirazının kabul edilmesi ve masumiyetinin kesinleşmesine rağmen muhatap kurumdan talep ettiği iş ve işlemlerin sürüncemede bırakılması nedeniyle tekrardan kendisini cezalandırma yoluna gidildiğini,

ç. 29.04.2020 tarihinde Muhatap X Valiliğine sunduğu ilk dilekçesinde, iki oğlunun Y’de ikamet ettiğini, diğer oğlunun da Z’de öğrenci olduğunu ve rahatsızlığı nedeniyle tedavi gördüğünü, kendisinin de bazı sağlık sorunları olduğunu, salgın nedeniyle X-Y arası ulaşım şartlarının ağırlaşması ve çocuklarına yakın bir yerde ikamet etme zorunluluğu nedeniyle Y Kaymakamlığında görevlendirme talep ettiğini, dilekçesine makul bir sürede cevap alamadığını, atama onayının göreve başlaması gereken tarihten iki, üç gün önce 12.06.2020 tarihinde yapıldığını, atama onayının dilekçesini sunduktan 45 gün sonra yapılmasının asla kabul edilecek bir durum olmadığını,

d. Ayrıca kendisinin araştırmacı olarak atandığını ancak X Valiliğinde kendisine hiçbir görevin verilmediğini, mesaiye dahi gitmediğini, X Valiliğinde çalıştığı süre içerisinde yok sayıldığını,

e. X Valiliği tarafından yapılan naklen atamalarda harcırah ve yolluk işlemlerinde problemler yaşadığını, harcırahını alabilmek için çok çaba sarf ettiğini, harcırahının aylar sonra ödendiğini,

f. 2020 yılı Ocak ayı ile 2021 yılı Temmuz ayları arasında 18 ay boyunca maaşını İçişleri Bakanlığından

aldığını, 03.06.2021 tarihinde X Valiliğine atamasının gerçekleştirildiğini, Ağustos 2021 dönemine ait maaşının X Valiliğince ödendiğini ancak Bakanlıktan aldığı son temmuz maaşından bin Türk Lirası eksik yatırıldığını, dilekçe ile durumu Valiliğe bildirdiği hâlde dilekçesine cevap verilmediğini, eksik tutarın tarafına 20.09.2021 tarihinde ödendiğini,

g. 2021 yılının Aralık aylarının sonlarına doğru emeklilik işlemlerini başlattığını ilgili personele bildirdiğini, 2022 yılının ilk iş günü 03.01.2022 tarihinde emeklilik dilekçesini kuruma gönderdiğini, ancak emeklilik işlemlerinin zamanında yapılmadığını ve 01.02.2022 tarihinde emekliye sevk edildiğini,

h. Emekli olduktan sonra Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından emekli ikramiyesinin ödendiğini, onbeş günlük yarım maaşının da 15 Şubat 2022 tarihinde ödendiğini ancak X Valiliği tarafından emeklilik harcırahının ödenmediğini ve bu ödemenin tüm emeklilere yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

3. Muhatap X Valiliğinden gelen cevabi yazıda;

a. Başvuranın emniyet mensubu iken KHK ile ihraç edildiğini, görevine iade edildikten sonra İçişleri Bakanlığında Araştırma Merkezine atamasının yapıldığını, başvuranın araştırma merkezine bağlı olarak oluşturulan çalışma grubunda görevlendirme talebinde bulunduğunu, 16.03.2020 tarihli Bakanlık Oluru ile X Valiliğine yolluksuz ve harcırahsız olarak gönderildiğini, 15.06.2020 tarihinde başvuranın ...daki görevinden ayrıldığı ve 16.06.2020 tarihinde tebliğin yapıldığını dolayısıyla bu belgelerin başvuranın X Valiliğinde oyalandığı iddiasını güçlendirmekle beraber haksız ve kasıtlı bir şekilde işlerinin engellendiği iddialarını çürüttüğünü gösterdiğini,

b. Başvuranın 29.04.2020 tarihinde ailevi ve sağlık gerekçelerine istinaden atamasının Y Kaymakamlığına yapılmasını talep ettiğini, 17.06.2020 tarihinde Y Kaymakamlığında göreve başladığını,

c. Başvuranın özlük işlemlerinin X Valiliğine atanana kadar İçişleri Bakanlığı tarafından yapıldığını, özlük dosyaları ve maaş ödemelerine esas bilgi ve belgelerin X Valiliğine intikal etmeden ödenmesinin mümkün olmadığını, başvuranın mağdur olmaması için defalarca Bakanlık ile görüşüldüğünü ve özlük dosyasının Valiliğe gönderilmesinin talep edildiğini, başvuranın emniyet personeli olması nedeni ile maaş farkına esas özelleştirme fark tazminatı bilgisinin Bakanlıktan taraflarına verilmemesi nedeniyle mevcut veriler doğrultusunda 2021 yılı Ağustos ayı ödemesinin yapıldığını, sonrasında ise araştırmacı unvanı ve maaş hesabına esas tazminata dair belgelerin Valiliğe ulaşması neticesinde maaşında eksik ödenen 996.55 Türk Lirası tutarın eylül ayı maaşında gerekli düzeltmelerle birlikte yatırıldığını,

d. Başvuranın İçişleri Bakanlığından X Valiliğine naklen atanmak istemesi üzerine yapılan tayinden sonra 23.08.2021 tarihinde Valiliğe hitaben verdiği dilekçe ile sürekli görev yolluğunun yapılmasını istediğini ancak başvuranın kendisinin de ifade ettiği şekilde yolluk işlemlerinin İçişleri Bakanlığı tarafından yapılması gerektiğinin ifade edildiğini, sonrasında da başvuranın yolluk işlemlerinin tamamlanarak 13.10.2021 tarihli ödeme emri ile ödemesinin gerçekleştirildiğini,

e. Başvuranın 01.02.2022 tarihli beyanıyla emekliye ayrılmak istediğini bildirdiğini ve aynı tarih itibarıyla da emekliye sevk edildiğini, sevk işleminde bir ay sonra başvuranın mutemete başvurarak emeklilik harcırahını talep ettiğini, 09.03.2022 tarihli ödeme emri ile başvurana ödemesinin yapıldığını, başvuranın emeklilik işlemlerine ilişkin birden fazla kez dilekçe ile Valiliğe başvuru yaptığını, işinin hızlandırılmasını talep ettiğini, ilgili Valilik personelinin gerekli evrakları taraması ve toplamasının belirli bir zaman aldığını, ilgili personelin iş ve işlemlerinde gerekli özeni gösterdiğini, ilgili kurum ve kuruluşlarla gerekli irtibatların kurulduğunu ve nihayetinde de başvuranın emeklilik işlemlerinin tamamlandığını ve 01.02.2022 tarihinde emekliye sevk edildiğini, ayrıca başvuranın emekliliğe ayrılması nedeniyle yolluk ödeneğinin de 09.03.2022 tarihinde ödendiğini,

f. Ayrıca başvuran tarafından ifade edildiği üzere kendisine hiçbir iş verilmemesi meselesinde ise kendisinin

X Valiliğince Y Kaymakamlığına geçici olarak görevlendirildiğini, orada bulunduğu süre zarfında kendisine görev verecek olan makamın Y Kaymakamlığı olduğunu, kendisinin bu durumdan muzdarip olması halinde ilgili makamlara başvuru yapabileceğini ancak herhangi bir başvurusunun olmadığını ifade etmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran özetle;

a. 29.04.2020 tarihli Y Kaymakamlığında görevlendirilmesinin talep ettiği dilekçesinin 45 gün sonra değerlendirildiğini, bu sürenin makul bir süre olmadığını,

b. Kendisine görev verilmediği iddialarına ilişkin muhatap Kurumun verdiği cevapta Y Kaymakamlığından görev talep edilmesi gerektiği açıklamasının sunduğu iddia ile hiçbir alakasının bulunmadığını,

c. X Valiliğinden harcırah almakta zorlanması iddiası üzerine verilen cevapta 4 ay sonra harcırahının yatırıldığını ve bu sürenin de kabul edilemez olduğunu, dolayısıyla da gerçeklerin muhatap kurum tarafından çarpıtıldığını,

d. Tarafına eksik maaş ödemesi yapılması olayına ilişkin olarak muhatap kurumca verilen cevapta eksik ödemenin İçişleri Bakanlığı kaynaklı olduğu savunmasına itibar edilmemesi gerektiğini, muhatap kurumdan konuya ilişkin cevap alamadığı için sorunu araştırma merkezi müdürünü arayarak çözüme kavuşturduğunu,

e. Emeklilik işlemlerine ilişkin muhatap kurumun görüş yazısına karşı olarak 2 yıl başmüfettişlik yaptığını, bu kapsamda da emeklilik işlemlerinde bu hususa dikkat edilmesi gerektiğini, emeklilik işlemleri için yaptığı CİMER başvurusunun Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderildiğini bunun ise kabul edilemez olduğunu, bu işlemlerin muhatap kurum tarafından yapılması gerektiğini,

f. Devlet memuru olmanın ahlaki sorumluluğunun işin tam olarak ve zamanında yapılmasını gerektirdiğini, iddia ettiği işlemlerin hiçbirisinin makul ve kanuni süresi içerisinde yapılmadığını ifade etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(...)"

7. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası: "Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." hükmünü haiz olup, dokuzuncu fıkrası ise: "İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükmünü haizdir.

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in (Yönetmelik) "Başvurunun konusu" başlıklı 31'inci maddesine göre: "Türkiye İnsan Hakları

ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur.”

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön inceleme üzerine verilecek kararlar" başlıklı 49'uncu maddesinin altıncı fıkrasına göre: "Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre: "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinde; "İnsan haklarının korunmasına, geliştirilmesine, ayrımcılığın önlenmesine ve ihlallerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapmak, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumumuzun görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

12. 6701 sayılı Kanun, Kurumun ayrımcılık yasağı ile ilgili sahip olduğu görev ve yetkilerin kapsamını düzenlemektedir. Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller, sayma suretiyle (numerus clausus) belirlenmiş olup; bunların dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller Kanun kapsamı dışında kalmaktadır. (TİHEK, B. No: 2022/139, K. No: 2022/440, 28.06.2022, para.13).

13. Başvuran başvurusunda, X Valiliğinde görev yaptığı süre içerisinde hakkında uygulanan hiçbir tasarrufun zamanında, tam ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilmediğini, bunun sebebinin KHK ile ihraç edilmesi olduğunu, bu sebeple de felsefi ve siyasi görüş temelinde ayrımcılığa maruz kaldığını iddia etmektedir. Muhatap X Valiliği ise başvuran hakkında uygulanan tasarruf ve işlemlerdeki olağan gecikmelerin başvuranın felsefi ve siyasi görüşü nedeniyle yapılmayıp, hayatın olağan akışı içerisinde yaşanabilecek aksaklıklar nedeniyle olduğunu ifade etmiştir.

14. Başvuran, KHK ile meslekten ihraç edilmesine bağlı olarak göreve iade edildikten sonra muhatap idarede görev yaptığı süre zarfında felsefi ve siyasi görüşü nedeniyle ayrımcı muamelelere maruz kaldığını iddia etmiş olsa da; salt KHK ile meslekten ihraç olmanın herhangi bir felsefi ve siyasi görüşe mensup olunacağını göstermediği, kişinin felsefi ve siyasi görüşü nedeniyle ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasına ilişkin olarak kendisi hakkında emsal kişilerden farklı olarak uygulanan idari işlem ve eylemlerin yanı sıra felsefi ve siyasi görüş temelinde dayalı olguların da ortaya konulmasının gerektiği, somut olayda başvuranın KHK ile ihraç edilmesi dışında felsefi ve siyasi görüşünü ortaya koyabilecek kuvvetli emare ve karine oluşturan olguları sunamadığı, bu doğrultuda kişinin salt KHK ile görevinden ihraç edilmesinin 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde yer alan siyasi ve felsefi görüş temelinde değerlendirilemeyeceği, bunun yanında iddiaların mezkur Kanun'da sayma suretiyle

belirlenen diğer temeller ile de bağdaştırlamadığı değerlendirilmektedir. Nitekim konu bakımından benzer başvurularla ilgili olarak aynı yönde verilen Kurum kararları da mevcuttur (TİHEK, B. No: 2020/99 K. No: 2020/40, 25.02.2020; B.No:2022/139 K. No: 2020/440, 28.06.2022; B. No: 2022/246, K. No: 2022/585, 01.09.2022).

15. Bu kapsamda başvuru konusu farklı muamele iddiasının 6701 sayılı Kanun'da yer alan ayrımcılık temellerinin arasında yer almaması, ileri sürölen iddianın herhangi bir temelle ilişkilendirilememesi nedeniyle Yönetmelik'in 67'nci maddesinin ikinci fıkrası gereği başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĐUNA,
2. Kararın taraflara tebliđine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 09.11.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĐLU
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Av. Aliřan TİRYAKİ
II. Bařkan

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi